

95 stellingen over het humanisme.

Christendom en Verlichting, secularisme en vrijzinnigheid

Ignace Demaerel
uitgeverij Boekscout.nl

2017

234 p.

ISBN: 978-94-0223-915-7

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Woord vooraf	8
Inleidende bemerkingsen	11
1. Humanisme: een beetje geschiedenis	17
1.1 Wat heet 'humanisme'?	17
1.2 Humanisme in de 14de en 16de eeuw	19
1.3 De 'Prins der humanisten': Erasmus	21
1.4 De 'Verlichting'	25
1.5 De zoektocht naar een 'redelijke godsdienst'	31
1.6 De Franse Revolutie	32
1.7 Hoe 'christelijk' waren de middeleeuwen eigenlijk?	35
1.8 Wantoestanden in de toenmalige Kerk	37
1.9 Hoe 'donker' waren de middeleeuwen eigenlijk?	41
1.10 Hoe 'licht' was de Verlichting?	46
2. De humanistische visie	51
2.1 Het 'moderne' humanisme	51
2.2 Humanisme als ideologie	54
2.3 'Geloven in de mens'	59
2.3.1 Wat betekent "Ik geloof in de mens"?	59
2.3.2 De mens als 'maat van alle dingen'	62
2.3.3 De mens: kampioen van onbetrouwbaarheid	66
2.4 Humanistisch en christelijk mensbeeld	69
2.4.1 De 'waarde' van de mens	69
2.4.2 Godsbeelden	70
2.4.3 Hiernamaals of hiernumaals	72
2.4.4 De visie op goed en kwaad	73
2.4.5 De mens: naakte aap of 'god'?	77
2.5 Materialisme vs. idealisme	78
2.5.1 Wat is de 'geest' en geestelijke armoede?	78
2.5.2 Filosofisch materialisme en 'plat materialisme'	80
2.5.3 De geestelijke wereld: luchtkasteel of dé realiteit?	83
2.6 Wetenschap, filosofie en de rede	86
2.6.1 Wetenschap vs. religie: echte of valse tegenstelling?	86
2.6.2 Sciëntisme: moet wetenschap de wereld redden?	89
2.6.3 Wonderen vs. natuurwetten	90
2.6.4 Moet filosofie de wereld redden?	92

2.6.5 Rationeel, rationalistisch, redelijk of verstandig?	95
2.6.6 Een hogere rationaliteit	98
2.6.7 Wat is 'geloven' dan?	100
2.7 De hoofdprincipes van het humanisme	103
2.7.1 Humanisme als zingevingskader: levensvragen, doelen en transcendentie	103
2.7.2 Scheiding van Kerk en staat	106
2.7.3 Kritische zin en rationaliteit	108
2.7.4 Actief pluralisme	109
2.7.5 Vrij onderzoek	113
2.8 De (morele) waarden van het humanisme	115
2.8.1 Autonomie en zelfbepaling	115
2.8.2 Zelfverwerkelijking	119
2.8.3 Vrijheid	121
2.8.4 Tolerantie	123
2.8.5 Openheid en breeddenkendheid	127
2.8.6 De menselijke waardigheid	128
2.8.7 Broederlijkheid/solidariteit	130
2.8.8 Besluit: humanisme en moraal?	132
2.8.8.1 De 'humanistische' waarden?	132
2.8.8.2 Bestaan absolute morele normen?	133
2.8.8.3 Humaan of humanistisch?	135
2.9 Atheïsme	136
2.9.1 Religie: misbruik, geweld en oorlogen	137
2.9.2 Atheïsme, wetenschap en (on)geloof	139
2.10 Seculariteit en neutraliteit	141
2.10.1 Secularisatie en secularisme	141
2.10.2 Neutraliteit: politiek, moreel en levensbeschouwelijk?	144
3. Humanisme in de praktijk	147
3.1 De levensbeschouwelijke strijd	147
3.1.1 De georganiseerde vrijzinnigheid	147
3.1.2 Vrijmetselarij en vrijzinnigheid	151
3.1.3 De oorlog om macht en beeldvorming	155
3.1.4 De uitwassen van humanisme	161
3.2 De 'vruchten' van het humanisme	163
3.2.1 Medische ethiek	163
3.2.2 Huwelijk, gezin en relaties	165
3.2.3 Seksualiteit, porno, prostitutie	167
3.2.4 Postmodernisme, relativisme en nihilisme	169
3.2.5 Spirituele leegte en nieuwe afgoden	171
3.3 Christelijk humanisme en humanistisch christendom	174
3.3.1 Een redelijk, modern, aangepast geloof?	174
3.3.2 Academische theologie	176
3.3.3 Humanisme in de kerken	178
3.3.4 Een botsing van godsbeelden!	183
3.3.5 Water of wijn?	186
4. Conclusie: humanisme vs. christendom	189
4.1 Historisch: geschiedenisvervalsing	189
4.2 Theoretisch: inconsistent	191
4.3 Geestelijk: verschraling	193
4.4 Moreel: 'leve de anarchie'	200
4.5 Praktisch: ontsporing	202
4.6 Onderbewust: irrationele allergieën en angsten	205
4.7 En de toekomst? Een schrikbeeld	208
4.8 En nog 9 vergelijkingen	210
4.8.1 De Titanic	210

4.8.2 De bankencrisis	211
4.8.3 De leerling-tovenaar	212
4.8.4 De fakkel tegenover de zon	212
4.8.5 De zon en de planeten	214
4.8.6 Dirigent en orkest	215
4.8.7 Diagnose en medicijn	216
4.8.8 Genetisch gemanipuleerd voedsel	217
4.8.9 De duurzaamheid van de planeet	218
4.9 Tot slot: antropocentrisme of theocentrisme?	220
INDEX	226
Over de auteur	227
Eerdere publicaties van Ignace Demaerel:	227